دانـــــی ئەژدیهاچانـــــدن و نووقومبـــــــوونی غەززە لە دەریادا.. بەکر ئەحمەد

“بریا ڕۆژێک بەخەبەر بێم و ببینم غەززە نوقمی دەریا بووە”، ئەمە خولیا گەورەکەی “ئیسحاک ڕابین”ە، سەرەکوەزیرانی پێشووی ئیسرائیل لە ساڵی 1992 دا (١) . بەگوومان ، ساڵێک لەوەو پێش, ئەو ویاسر عەرەفات ، خەلاتی ئاشتی وەردەگرن بۆ ئیمزاکردنیان لەسەر ڕێکەوتننامەی ئوسلۆ.

“ڕابین” وەک جەنەرالێک و سیاسییەک، ئەو ئاڵوگۆڕە گەورانەی بینی بوو کە لە سەر نەخشەی سیاسی غەززەدا خۆی نمایش دەکرد و نەخشەو پلانەکانیشی بەشێک بوون لەو چارەسەرانەی کە لەلایەن ئەو و دەسەلاتدارانی دیکەی ئیسرائیلەوە خراوەتە ڕوو.

ئەگەر سلێمانی لە فەنتازیای زۆر کەسدا شاری “هەڵمەت و قوربانییە”، ئەوە غەززە لە پێش هەموو ناوچەکانی دیکەوەیە لە فەلەستیندا. بە تایبەت لە دوای ١٤ی حوزەیرانی 2007 دا کاتێک حەماس لەم رۆژەوە ئیدارەی غەززەی دەکەوێتە دەست. ئەم ناوهێنانە وەک هیچ شانازییەک ناکرێت بە گەردنی حەماسدا هەڵبواسرێت کە بزوێنەری “شاری هەڵمەت و قوربانی” بوونی غەززە بێت، بەلکو ئەم خۆ.جیاکردنەوە سیاسییە لە ئیدارەی فەتح ، غەززە دەکاتە ناوچەیەکی گەمارۆدراوی ژێر دەسەلاتی یاساکانی ئاوارتە. دۆخێک کە وا لە غەززییەکان دەکات کە بۆ پەیداکردنی نانی رۆژیشیان دەبێت لە رێگای توونێلە ژیرزەمینییەکانی نێوان غەززە و میسرەوە خۆراکیان پێ بگات.

ئەم هەلومەرجە، کارێک دەکات کە غەززە و غەززییەکان بخاتە سەر ئاگر و هەموو ساتێک ئامادەبوونی ئەگەری تەقینەوەی رق و کلپەی نارەزاییەتییەکانیان لەسەر پێ بێت.

نەهامەتییەکە لەوەدایە کە دەسەلاتی خۆمالی نەیتوانیوە ئەو هەلومەرجە بگۆرێت کە دەسەلاتدارەتی ئیسرائیل بەڕێزانە لە فراوانکردنەوەی نیشتەجێ تازەکان و پیادەکردنی سیاسەتی ئاپارتاید بەرانبەر فەلستینییەکان و خەلکی غەزە بە تایبەتی پیادەی دەکات.

بۆیە کەنارێکی بچکۆلە لەو سەرزەمینەی کە پیی دەڵێن غەززە، دەبێتە ئەو مەنجەلە لەسەرئاگرنراوەی کە هەموو تراژیدیای ئینسانی فەلەستینی تیا کۆدەبێتەوە. غەززە لێرەوە دەبێتە فەلەستینێکی

بچکۆلە و بەو مێژووەدا دەبرێتەوە کە فەلەستین لە 1948 وە پەیدا تێپەڕیوە. بەڵام بۆ جاری دووەم.
ئەم هەلوومەرجە تایبەتییەی غەززە کە هەشتا لە کەناری دەریادایە و نوقووم نەکراوە، دەبێتە شوێنی پلاندانانێکی تایبەتی دەسەلاتدارانی ئیسرائیل لە سەرەتای هەشتاکانەوە بۆ ئەوەی ئاڵوگۆڕێک پێک بێت. بۆ جلەوگرتنی کۆمۆنیست و چەپ و فەتح و هێزە مەدەنییە ڕادیکالەکانی دیکەی ناو ئەم کەرتەی کە لە ناوچەکانی دیکەی فەلەستین دابڕێنراوە، ئیسرائیل رێگادەکاتەوە کە لەپاڵ سەرمایەی گووزاری زەبەندی سعودییەکاندا، دەستبداتە قومارێکی ئیجگار گەورە و چاوپۆشی لە دامەزراندنی ئەم باڵەی ئیخوان موسلمین بکات لە غەززەدا. لە زمانی "ئیسحاق سەگەق"وە کە موتەسیریفی سەربازی غەززە بووە لەو کاتەدا، بە پێی هەواڵێک کە لە ساڵی 1981 دا لە نیویۆرک تایمزدا بلاوکراوەتەوە، بوودجەیەکی گەورە وەردەگرێ و دەیداتە ئیخوانەکانی غەززە. سەیری لینکی هەوالەکە بکە لێرەدا (Opinion | Casting Blame in the Israel-Gaza Conflict – The New York Times (nytimes.com)).

بە سویدی دەڵێن: ئەوەی "با" بچینێ، زریان دەدوورێتەوە". بە زمانی ئەفسانە یۆنانییەکە، ئەم جۆرە لە ڕەفتارنواندن پێیدەوترێت: هەژدیها چاندن. ئەفسانەی ئەژدیهاچاندن واهیی دەتە گێڕانەوە.
کادمەس شازادەیەکی فینیقی بووە. وەختێک "ئەوروپا"ی خوشکی دەڕفێنن لە لایەن "زیوس"ەوە، دەکەوێتە سەفەری گەران بەشوێنیدا تا پەیدای بکات. بەلام بە بێ هیچ دەرئەنجامیک. وەختێک دەگاتە "دیلفی"، داوای ئامۆژگاری لە "ئەراکڵ"ی خواوەند دەکات. ئەراکڵ پێی دەڵێت: " لە جیاتی گەران بەدوای ئەوروپای خوشکدا، باشترە واز لەو کارە بێنێت و دوای مانگایەکی سپی بکەوێت و لە کوێدا دەوەستیت و دەیەوێ ئیسراحەت بکات، لەویادا شارێک دروست بکات. کادمەس مانگاکە دەبینێت و دەبینێت لە شوێنێکدا دەوەستێت، هاوەلەکانی بانگدەکات بچن لەو دارستانە نزیکەی شوێنی حەوانەوەی مانگاکەوەیە ئاو بێنن تا سوپاسی "زیۆس"ی پێبکات. بەڵام سەرچاوەی ئاوەکە لە لایەن ئەژدیهای "ئارێز"ەوە کە خواوەندی جەنگی یۆنانییەکانە چاودێری دەکرێت. کاتێک پیاوەکانی کادمەس نایەنەوە و ئەو خۆی دەچی بزانێت چییان بەسەردا هاتووە، دەبینێ هەموو پیاوەکانی کوژراون و بە ناچار خۆی دەکەوێتە جەنگی ئەژدیهاکە و لە دەرئەنجامدا دەیکوژێ. لەو کاتەدا "بالاس"ی خواوەندی ئەسینا دادەبەزێتەخوار و فەرمانی پێدەکات، نیوەی دانی ئەژدیهاکە بچێنێت و نیوەی دانەکانی دیکە بدات بە "لایتیس". لە دندانی چێندراوی ئەژدیهاکەوە،

ج□نگاو□را ن□کی پ□چ□ک س□وزد□بن و د□ن□ د□ر ک□ د□ک□ون□ کوشت وکوشتاری ی□کتری و ت□نان□ت ج□نگی خ□یشی.
ب□ی□ش ئ□و□ی ل□ سیاس□تدا ب□س□رک□وتن□کی کادم□سیان□ ناود□بر□ت، هیچ شت□ک نیی□ جگ□ ل□ چنین□و□ی ب□روبووم□کانی شکستی خ□ ئ□گ□ر چی ب□یار بوو و□ک س□رک□وتن ب□ خ□ ت□ماربکر□ت. ئ□م□ ئ□و پ□یام□ی ک□ ئ□فسان□ک□ د□یگ□□یت□و□.
ئیستا ددانی چ□نراوی ئ□ژدیهاک□ی خ□ ل□ غ□زز□دا، ن□ک ه□ر گ□ور□بوو□ و ه□ز□کانی دیک□ی د□وروب□ری خ□ی لووشداو□، ب□لکو ل□و ئاست□داشدای□ ک□ ک□□ب□ی خو□ناوی خ□ی ل□ج□ست□ی خودی ئیسرائیل گیرکردوو□.
ب□□ام ب□رل□و□ی قس□ل□س□ر “ه□ژدیها چاندن” و دان□گ□ور□بووکانی بکر□ت، خودی غ□زز□ جیگای□کی تایب□تی ه□ی□. ئ□و□ی ک□ چالاکی و جموج□□ی سیاسی ل□م ک□نار□ی د□ریادا ل□ ه□شتاکان□و□ ه□ند گ□ور□ی□ ک□ م□سادی ئیسرائیلی ناچارد□کات ئ□و کار□ بکات ک□ ل□س□ر□و□ ئاماژ□م پ□دا، غ□زز□ ل□ دوای گ□ند□□بوون و ب□گ□نکردنی ئیدار□ی “ف□تح”□و□ د□ب□ت□ س□نت□ری مقاو□م□ت ل□ ب□رانب□ر ئیسرائلدا.
د□س□لاتی ف□تح ل□ دوای ب□د□س□لاتگ□یشتنی□و□، ف□رمانب□ر□کی ئیداری ملک□چ□ و ئ□و د□خ□ ب□س□رد□بات ک□ د□س□لاتی کوردی ل□ س□ر□تای ن□و□د□کان□و□ تا ئ□م□□ کردوووی□تی.
غ□زز□ ئ□و س□رز□مین□ی□ ک□ ل□ پاش د□س□لاتگرتن□د□ستی ئیدار□ی ع□ر□بی خ□ی□و□ ، تالاو□کانی ئاپارتاید و د□س□لات□کی راسیستی ب□ گ□شت و خو□ن□و□ تاقید□کات□و□ و ئیدار□ی خ□ما□یش ل□ ب□یاننام□ د□رکردنی س□رک□ن□کردن ب□ولاو□، کار□کی دیک□ی ن□کردوو□. ت□نان□ت ل□ چالاکی موخاب□راتی ژ□رب□ژ□ردا، زانیاری ه□موو هیز□ ئ□پ□زسی□ن□کانی ژیرد□س□لاتی خ□یان وناوچ□ی غ□زز□یشییان داو□ت□ م□ساد.
غ□زز□ ل□م□□دا ، ئ□و ب□ش□ی د□ر□و□ی د□س□لاتی “ف□تح”□ ک□ د□ی□و□ت پرسی ئینسانی ف□ل□ستینی و ئاپارتاید ل□ گشتیی□تی خ□یدا ن□م□ن□. ئ□م□ ب□ره□می دابراندنی غ□زز□ی□ ل□ ناوچ□کانی تری ف□ل□ستین. ب□ کورتی□ک□ی ب□ش□کی دابراوی ت□وقدراو، ه□موو بناغ□ ستراکت□ری□□کانی ئ□و□ی پ□ید□وتر□ت ک□ش□ی ف□ل□ستین ، ل□ خ□دا ک□د□کات□و□.
ب□□ام ئایا ئ□م□ ب□ره□م و چالاکی سیاسی “ح□ماس”□؟
ل□ □استیدا و□لام ب□ نای□. ست□م ل□و□ی□و□ و ل□ بیست و چوار س□عاتدا چاول□ک نان□ و ح□ماس ل□وی ب□ت یان ن□ب□ت، ئاب□□ق□دانی ئ□م ناوچ□ی□ نار□زای□تی د□کو□ین□ت.
ح□ماس ل□و□ی□ و سواری ئ□م ش□پ□لی نار□زای□تیان□ بوو□. هاوکات ئینسان د□توان□ ئ□و□ش ب□□ ک□ ح□ماس ئ□م نار□زای□تیی□ ک□پ□گرتوو□ی ناو غ□زز□ ب□و ئاراست□ی□دا د□بات ک□ ل□گ□ل ئ□ج□ندای سیاسی

خۆیدایە. بەڵام بوونی حەماس و نەبوونی، ئەم مافی موقاوەمەتکردنەی هاوڵاتییان لەبەرانبەر سیستەمێکی راسیستیدا ناکرێ لەکەدار بکات و هەڵویستییان بخاتە ژیر پرسیارەوە.

ئاماژەکان بەرەوە کوێ دەڕۆن؟

چۆڵکردنی غەززە بە مانای هەڵبژاردنی ئەگەری ئاوارەکردنی 2 ملیۆن ئینسان بۆ ئەوەی وەک هەموو فەلەستینییەکانی تر لە کەمپەکانی ئاوارەیدا بژین. لە پراکتیکدا: یانی هاتنەدی خەونی لە دەریادا نوققوومکردنی غەززە.

دەرهێنانی دانەکانی حەماس و تەسلیمکردنی ئیدارەی غەززە بە فەتح، دەکرێ ئەلتەرناتیڤێکی گوونجاوتر بێت کە کۆمەڵگای نەتەوەیی سەری ڕەزامەندی بۆ دەلەقێنێ.

دەرهێنانی دانەکانی حەماس و داگیرکردنەوەی غەززە لەلایەن ئیسرائیلەوە.

یان، تێوەگلانی هەموو ناوچەکە لە شەڕێکی ماڵوێرانکەرانەدا.

لە ئیستادا خەونی نووقومبوونی غەزە، هەر بە تەنها خەونێکی ئیسرائیل نییە. زۆرن ئەو دەسەڵاتانەی بە نهێنی ئەم خەونە دەبینن. بەڵام غەززە لەوێیە، بێ حەماس و بە حەماسەوە. چونکە بنەما سەرەتاییەکانی سەرکوت و بێحورمەتیکردن بە ئینسان، لە ئاستە نێونەتەوایەتییەکەیدا لەسەر شانەی غەززە و لە نیگای مندالانی دەست وقاچ پچڕیودا خۆی نمایشدەکات. دەڵێن: منداڵانی غەززە لەخەو ڕادەچڵەکن، نەلە بەر کابووسەکانی ناو سەریان، بەلکو لە ترسی ئەوەی لەبیریان چوو بێت ناوی خۆیان لەسەر قۆلیان بنووسن. ئەوان ڕادەچڵەکن و بە پەلە سەیری سەرقۆڵی خۆیان دەکەن. تا لە لەوە دڵنیا ببنەوە کە لە ئەگەری بۆمبارانی مالەکانیاندا، کاتێک کەسێ جەستەی ژێرخاک و پەردووەکان دەردەکێشێ، بزانرێت کە کچ و کوڕی کێیە.

نەبینینی ئەم ستەمە سیستیماتیک و ئاپارتایدە ڕۆشنەی کە کەمایەتییەکی هاوڵاتییان دەیانەوێ لەسەر خۆیان و زۆرایەتی کۆمەڵگای فەلەستین نەمێنێ، ڕەوایەتی قەتل و عامی غەززە نادەتە دەست هیچ کەسێک.

تەنانەت ئەگەر تەرەفێکی ئەم جەنگە حەماسیش بێت.

با ئەم وێنەیە کەمێک ڕۆشنتر بکرێتەوە.

گریمان چەند ڕۆژێکی بەر لە شانزەی سێی ساڵی 1988و ئیسلامیەکانی کوردستان و یەکێتی و پارتی هەلەبجە دەگرن و بەعسیش بە هەموو چەکێک شار دەخاتە ژێر گەورەترین ئابڵۆقەی ئابووریی و بۆردوومانی زەمینی و ئاسمانییەوە. بۆ هەڵوێستوەرگرتن لەبەرانبەر سیناریۆیەکی

وەک ئەوەی سەرەوەدا کام هەڵوێست لە پلەی یەکەمدایە بۆ تاوانبارکردنی لایەنەکانی دەرگیر لە جەنگدا: گرتنی شاری هەڵەبجە لەلایەن یەکێتی و پارتیی و ئیسلامییەکانەوە یان کیمیابارانکدنی شارێک. بە بڕوای من هەی کیمیاییبارانکردنی شارێک ناخرێتە تەرازووی کێششی سەربازیی بۆ گرتنی شارێک و هیچ کەسێکی خاوەن موڕاڵی سیاسیی ناتوانێت بڵێ ئەگەر ئەو هێزانە ئەو کارەیان نەکردایە، بەعسیش وای نەدەکرد. تەنها لە دەسەڵاتێکی فاشیستی دەوەشێتەوە کە بە شێوەیەکی دەستەجەمعی سزای سەدان هەزار هاوڵاتی بدات بەوەی چەند هێزێکی سیاسی بە پێی بەرژەوەندییەکی تایبەت شارێک دەگرن و دەوڵەتیش غازی کیمیاوییان بەسەردا دەڕێژێت. ئەوەی لە غەززەدا دەگووزەرێ هەمان شتە. دوو ملیۆن ئینسان خراونەتە قەفەسێکی داخراوەوە. بەوەی حەماس دەسەلاتدارێتی ئەم ناوچەیەی بەدەستەوەیە، هیچ دەوڵەتێک بە ناوی لێدان لەم دەسەڵاتەوە بۆی نییە تازەترین چەکەکانی سەردەم بەسەر ماڵ و منداڵی ناوچەیەکی دوو ملیۆنیدا ببارێنێت کە دەرفەتی هەڵهاتنیشیان لێسەندرابێتەوە. تۆ کاتێک وەک هاوڵاتییەکی کورد پێتوانییە دەسەڵاتی بەعس حەقی خۆی بوو شارێک کیمیاباران بکات بەوەی کۆمەڵێک چەکداری سەر بە گرووپێکی ئۆپۆزیسیۆن شارەکەیان خستۆتە ژێر کۆنترۆڵی خۆیانەوە، بە هەمان شێوەش ناتوانیت پێتوابێ ئیسرائیل حەقی خۆیەتی دوو ملیۆن ئینسان بخاتە ژێر چەکی فسفۆڕیی و سەرتاپای پێداویستییەکانی کۆمەڵگایەک لە بناغەوە هەڵتەکێنێت. یان پێتوابێت ئێمە جەنگی تیرۆریستەکانە وبا بەربنە گیانی یەکدی. لێرەدا بەرگ و ڕەنگی ئایدیۆلۆژی حەماس و یەکێتی و پارتیبوون مانایەکیان نییە. بەڵکو ئەوەی جێی سەرنجە، بە ڕەهینەگرتنی ژیانی دوو ملیۆن ئینسانە لە شوێنێکدا بەوەی حەماس دەسەڵاتدارێتی ناوچەکەیە.

لەم گۆشەنیگایەوە سەیری جەنگی ئێستای غەززە نەکرێت، دەکرێ ببیتە بەشێک لەو لەشکرەی خەو بۆ نووقومبوونی غەززەوە دەبیین لە دەریادا. یان خستنە ژێر چادریان لە بیابانی نێوان میسر و ئیسرائیلدا.

بەڵام غەززە لەوێیە، چونکە بناغەکانی سەرکوت لە ئیسرائیلدا بۆ تەواوەتی خۆیەوە ئامادەیی هەیە.

بەکر ئەحمەد
10,20 ,2023

Hamas, Israel och Palestina av Bitte Hammargren -1 ((aftonbladet.se

گالیلۆ، هێزی ڕاکێشانی زەوی.. بریا محمد همزە

هەموو زستانێک میری مەزنی توسکانی چەند مانگێکی لە پیزا بەسەردەبرد. مامۆستا تایبەتەکەی بەردەوام لەگەڵی دەڕۆیشت. ئەم مامۆستایە ناوی ڕیسی بوو وانەی بە کوڕەکانی میری مەزن و هاوڕێکانی دەوتەوە: ڕیسی هاوڕێیەکی خانەوادەی گالیلێو بوو مامۆستایەکی تایبەتی زیرەکی ماتماتیکیش بوو. جارێک یان دووجار ڕێگەی بە گالیلۆ دابوو کەلای دەرگاکەوە دابنیشێت و گوێ لەوانەکانی بگرێت. گالیلۆش زۆر حەزی لە ماتماتیک بوو. لە کاتی دەست بەتاڵی دا لێکۆڵینەوەی لەسەر دەکرد و لە تاقیکردنەوەکانیدا بەکاری دەهێنا. لەساڵی 1585 دەبوو زانکۆ جێبهێڵێت، لەبەربێ پارەیی. چیتر هیوای بەوە نەمابوو تا ببێت بە پزیشک بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا زۆر خەفەتی پێنەخوارد، ماتماتیک بیرۆکەیەکی نوێی پێبەخشی، ئەویش زۆر خۆشحاڵبوو لە ماڵەوە لێکۆڵینەوەی لەسەر بکات.

ڕیسی یارەتی داو هەندێ کتێبیشی دایەو پێیووت: دەبێت ئەرخەمیدس و ئیوکلید بخوێنیتەوە: ئەگەرچی ماوەیەکی زۆر لەمەوبەر ژیاون، بەڵام ئێمە هێشتا کتێبەکانیان بەکادەهێنین. ئەرخەمیدس وەک تۆ وابوو هەمیشە سەرقاڵی ئەنجامدانی تاقیکردنەوە بوو. گالیلۆ پێکەنی ئەو چیرۆکەی ئەرخەمیدس و گەرماوەکەی دەزانی. بەلایەوە باشترین چیرۆک بوو. ڕۆژێک پاشای سیراکوس ئەرخەمیدس بانگدەکات بۆلای خۆی و پێی دەڵێت، تکا دەکەم سەیرێکی ئەم تاجە بکە بزانە لەزێڕ دروستکراوە یان لە کانزای جۆراوجۆر؟ دەمەوێ بزانم لەبەرئەوەی پارەیەکی زۆرم پێداوە. ئەرخەمیدس تاجەکەی هەڵگرت وادەرکەوت لە زێر دروستکرابێت، بەڵام لەوەشدەچوو کانزای جۆراوجۆر لەناواخنی زێڕەکەدا بێت، چۆن بتوانێت بیدۆزێتەوە؟ پاشاکە پێیوت بڕۆ ماڵەوە و بیری لێبکەوە. هەندێ تاقیکردنەوەیان لەسەربکە خەڵک دەڵێن گوایە تاقیکردنەوەکانت زۆر زیرەکانەیە. ڕۆیشتە ماڵەوە و زۆر بە وردی بیری لێکردەوە. بەڵام وەڵامەکەی دەست نەکەوت تا دواجار هیلاک بوو، لەبەرئەوە چووبەرەو گەرماوی گشتی (حەمامی دەرەوە). لەلای ئاوی خۆشتنەکە وەستاو تەماشای کردهێشتا پڕنەبوو، پاشان چووە ناوی و ئاوەکە بە سەرەوە بەربووەوە. کاتێک لەناویا دانیشت لەپڕێکدا بیرۆکەیەکی

بەهات بەزمانی گریکی هاواریکرد: ئیوریکا دۆزیمەوە!.
ڕایکردە سەرجادەکە و بە پەلە ڕۆیشتەوە ماڵەوە. خەڵکەکەی سەرجادەکە سەریان سوڕما لەو بەرئەوەی ئەرخەمیدس هیچی لەبەردا نەبوو. مێشکی سەرقاڵبوو بەم بیرەکە سەیرەوە، لەبەرئەوە لەبیری چووبوو جلەکانی لەبەربکات لەماڵەکەی خۆیدا چەند تاقیکردنەوەیەکی بچووکی ئەنجامداو پاشان ڕاستەوڕاست چوو بەلای پاشا پێیوت گەورەم، وەڵامی پرسیارەکەتم دۆزییەوە ڕێمبدە تاقیکردنەوەیەکت پیشان بدەم.
بەڵێ زێڕوزیوی لەسەر مێزەکەدا دانا لەبەردەم دوو دەفردا پاشان دەستی پێکرد، تاجەکەی تۆ کێشی چوار پاوەندە، ئەم تۆپە زێڕەش چوار پاوەندە هەروەها ئەم تۆپە زیوەش بەهەمان شێوە. بەڵام زێڕ قورسترە لەزیو، کەواتە دەبێت تۆپە زیوەکە گەورەتر بێت، ئەی وانیە؟ پاشا وتی بێگومان. ئەرخەمیدس لێی پرسی باشە حەزدەکەیت یارمەتیم بدەیت؟ ئەم دەفرە گەورەیە پڕە لەئاو ئەگەر زێڕەکەی تیادابنێیت، بڕێک لە ئاوەکە دەتەدەرو دەچێتە ناو دەفرەکی بچوکتر. ئەو بڕە ئاوە بپێوە، بەپێی ئەم نیشانەیەی لەناو دەفرەکەدایە نەزەر نەکەم.
ئەرخەمیدس زێڕەکەی دەرهێنا. ئینجا دەفرە گەورەکەی پڕکردەوە و دەفرە بچوکەکەی خاڵی کردەوە ئەمجارە زیوەکەی تیا دابنێ، کاتێک ئاوەکە هاتە دەرەوە بەهەمان شێوە ئەو بڕە ئاوەش بپێوە.
پاشاکەش بەوجۆرەی ئەرخەمیدس وتی، کارەکەی ئەنجام دا، ئەرخەمیدس بەردەوامی دا بە قسەکانی: ئێستا تاجەکە دەخەینە ناوی ئەگەر بەتەواوی زێڕبوو ئەوا ئاوەکە دەگاتە لای نیشانەری یەکەم، ئەگەر لە زیویش دروستکرابوو ئەوە ئاوەکە دەگاتە لای نیشانەری دووەم. تەماشا یانکرد ئاوەکە لەنێوان دوو نیشانەرەکە وەستابوو، ئەرخەمیدس هاواری لەبەرزبووەوە : ئەوە وەڵامی پرسیارەکەتە: تاجەکە بەتەواوی زێڕینەو زیویشی تێدایە. گالیلۆ ئەو چیرۆکەی بەدڵ بوو، دەیویست ئەو تاقیکردنەوانە بە خۆشی ئەنجام بدات.
•

شەڕی فەلەستین – ئیسرائیل و

داڕووخانی وەهمیی گەورەی مەسادە.. فەرمان محەمەد

هێرشی لەناکاو بە سەر ئیسرائیل شکستی شەککەری دەزگە هەواڵگرییەکان پێشان دەدات، کە ئەمە یەکێکە لە گەورەترین شکستەکانی هەواڵگریی ئیسرائیل لە دوای شەڕی یەم کیپوری ساڵی ١٩٧٣ەوە؛ کە توانای هێرشەکە ناتواندرێت کەم بکرێتەوە یان بە زاراوەیەکی کەمتر بخرێتەڕوو.
وردبینیی هێرشەکە سیستەمی هەواڵگریی ئیسرائیلی شەککرد، کە ئەمەش شکستی هەواڵگریی و بەرگرییە، کە نەیتوانیووە بەرگریی پێویست بە هاوڵاتیانی مەدەنیی ئیسرائیل دابین بکات. ئەمە جۆرێکە لە پیرڵ هاربەر و یانزدەی سەبتەمبەر بە ئیسرائیل، کە تا ئەمڕۆ واقیعێک هەبووە، بەڵام ئەم شکستە بەرەوڕووی واقیعێکی دیکەی کردینەوە.
واقیعێک کە تێگەیشتنێکی دیکەمان پێدەدات لەمەڕ سیستەمی بەرگریی پێشکەوتوو و تەکنەلۆژیای سەردەم، لە هەمبەر هێزێک بە تاکتیکی کلاسیک و چەکی ئاسایی.
ئیسرائیل هەمیشە شانازی بە بەرگرییە سنوورییەکانی خۆیەوە دەکرد، کە هیچ چاوێک بەڕواڵەت نەتواندرێت بچێتە ژوورەوە، بەتایبەتی سیاج و دیواری پێشکەوتووی سنووریی و دیواری کۆنکرێتی لە نزیک غەززە، بەڵام لەم هێرشەدا دەیان چەکدار بە کەرەستەی زۆر سادەی جەنگ لە چەند شوێنێک لەڕێگەی ئاسمانیی، وشکانیی و دەریاییەوە دزە دەکەنە ناو سنوورە قەڵادارە قورس و سەختەکانەوە، کە لە پشوویەکی کورتدا وڵاتەکەیان بەئاگا گرت.
هێرشەکە دەزگەی ئەمنیی ئیسرائیلی لە دۆخێکی نائاساییدا ڕاشڵەقاند و سەرکەوتوو بوو لە کاڵکردنەوەی پێگەی گەورە و بێوێنەی چەندین ساڵەی ئیسرائیل. بەرپرسانی ئیسرائیل بەهۆی ئەو هێرشە بێوێنەیەی حەماس ڕووبەڕووی پرسیار دەبنەوە و پرسیار لەسەر شکستی دەزگەی هەواڵگریی بەناوبانگی مەساد دەورووژێندرێت، لەکاتێکدا بەگوێرەی هەواڵێکی بی بی سی، ئیسرائیل خاوەنی بەرفراوانترین، زۆرترین بودجە و تۆڕی هەواڵگرییە لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا.

شکستی دەزگە هەواڵگرییەکانی ئیسرائیل

شکستەکە زیاتر سەرنجڕاکێش بەو پێیەی کە خزمەتگوزارییە ئەمنییەکانی ئیسرائیل، سەرچاوەیەکی بەرچاو بۆ چاودێریکردنی کۆمەڵگەی فەلەستین و لە نێویاندا حەماس، لەڕێگەی تۆڕەکانی

سەرچاوەی مرۆیی و هەروەها تەکنەلۆژیای چاودێریکردنەوە تەرخان دەکەن. شکستەکە تەنیا لە کۆکردنەوەی هەواڵگرییدا نەبووە، بەڵکوو پێدەچێت بێتواناییەکی سیستماتیکی هەبێت بۆ کۆکردنەوە و شیکردنەوەی داتا هەواڵگرییەکان. لە کاتێکدا کە دەزگەکانی وەک مۆساد، فەیلەقی هەواڵگریی و دەزگەکانی ئاسایشیی لە ڕابوردوودا ستایشی سەرکەوتنەکانیان لێدەکرا، بەڵام ئەم ڕووداوە پرسیار و گومانی خستووەتە ڕوو. بە لەبەرچاوگرتنی ناوبانگ، دووربینیی، هەژموون، دەستکراوەیی و ڕەخساندنی ژینگەی نێودەوڵەتیی دەزگە هەواڵگرییەکانی؛ بە تایبەت مۆساد، ئێستا لەژێر پرسیاردان و هەڵسەنگاندنی بۆ دەکرێتەوە.

هۆکارەکانی پشت شکستەکەی مۆساد

- قەبارە و خێرایی هێرشەکە؛ گەورەیی هێرشەکە لەگەڵ جێبەجێکردنی خێراییدا، میکانیزمەکانی بەرگریی ئیسرائیلی لە دۆخێکی خراپ و بێهیوادا هێشتەوە.
- بێتوانایی هەواڵگریی ئیسرائیل؛ بێتوانایی لە پێشبینیکردن یان بەرپەرچدانەوەی "ئۆپەراسیۆنی لافاوەکەی ئەقسا"، کێشەیەکی قووڵی چەسپاو پێشان دەدات، شارەزایانی هەواڵگریی و سەربازیی باس لەوە دەکەن کە نەیانتوانیووە بچنە ناو تۆڕی پلاندانانی ئاڵۆزەوە، کە لەلایەن حەماسەوە دارێژراوە.
- وەهمی ئەتۆمیی ئێران؛ هەندێک لە شارەزایان پێیانوایە کە ئیسرائیل ئەوەندە بە تەواویی سەرقاڵی بەرەنگاربوونەوەی ئێران و هەوڵەکانی پووچەڵکردنەوەی بەرنامە ئەتۆمییەکەی کۆماری ئیسلامیی بووە، کە حەوشەی ماڵەکەی خۆی پشتگوێ خستووە. ئەمە خەڵکی خستووەتە ناو هەستێکی ساختەی ئاسایشەوە.
- وردبینیی هێرشەکە؛ وردبینیی هێرشەکە سیستەمی ئاگادارکردنەوەی ئیسرائیلی شەککرد و پلانی وردی پشت هێرشەکە دڵنیاییی ئەوە دەدات کە هەم هەماهەنگ و هەم بە تەواویی چاوەڕواننەکراو بووە، کە ئیسرائیلی لە زۆرترین حاڵەتی لاوازیدا گرت.

پاڵنەرەکانی پشت تۆفانی ئەقسا

گرژییەکانی پێش هێرشەکە، چەند مانگێک پێش ئەم هێرشە پڕ بوو لە گرژیی، کە لە پرسەکانی وەک تووندوتیژیی مزگەوتی ئەقسا و

بەردەوامیی گەمارۆ و داگیرکاریی سەرچاوەی گرتبوو.

پلانی لەخۆدا گیران

ئیسرائیلییەکان بەشێوەیەکی نائاسایی لەخۆدا گیران، سەرەڕای ئەوەی ئیسرائیل یەکێکە لە بەهێزترین هێزی سەربازیی ناوچەکە؛ کامێرای ئەمنیی سەرسنوور، بوونی کارمەندانی هەردووک کۆمپانیای شین بێت و مەساد لە مەیدانەکەدا، هەستەوەری وەنەگرتنی گەرمیی/جووڵەی پێشکەوتوو و تەنانەت سیاجکردنی سنووری ئاڕەز، بەڵام هێرشەکە زیاتر شۆککەرە بەو پێیەی دوای ٥٠ ساڵ لە شکستی ئیسرائیل دێت لە هێرشەکی لەناکاودا، کە میسر و سووریا ئەنجامیاندا. بێگوومان دەزگەی هەواڵگریی پشکی خۆی لە بەرپرسیاریی هەڵدەگرێت. بەهۆی نەبوونی زانیاریی، سەرەڕای ناوبانگ، توانا و هەژموونی هەواڵگریی. ئەمەش گەورەیی، وردیی پلانەکە و بەتوانایی زیاتریی دەزگە هەواڵگرییەکانیان دەردەخات. هێرشەکە بەو ئامادەکارییە کراوە، کە زۆربەی ئەندامانی بزووتنەوەکە ئاگاداریی وردی پلانەکە و کاتی جێبەجێکردنی نەبوون، بەڵام بەشداریکردنی هەزاران چەکدار، ڕاهێنانی توونـد و فراوانیی هێرشەکە و خۆتوویی دەزگە هەواڵگرییەکان، جیهانی ڕاچڵەکاند.
ئەلی مارۆن، سەرەکی پێشووی هێزی دەریایی ئیسرائیل ئاماژەی بەوەدا، کە "هەموو ئیسرائیل لە خۆی دەپرسێت: کوا IDF، کوا پۆلیس، کوا ئاسایش؟ شکستێکی گەورەیە؛ پلەبەندییەکان بە سادەیی شکستیان هێناوە".
هەروەها ڕۆژنامەی تایمز ئۆفی ئیسرائیلیی لە زاری ئامۆس یادلین، بەرپرسی پێشووی هەواڵگریی IDF ـەوە نووسیویەتی "هێرشەکە دەنگدانەوەکانی جەنگی یەم کیپوری وەرگرتووە – هێرشەکی دیکەیە کە بە شکستی هەواڵگریی دیاری کراوە"، کە بە دەیان ئیسرائیلیی؛ دزەکردنە کوشندەکەی حەوتی ئۆکتۆبەر، یەکسەر یادەوەرییە ئازاربەخشەکانی جەنگی ئۆکتۆبەری ١٩٧٣ی زیندوو کردەوە.

پەنجەی تۆمەتی ئیسرائیل

بە زیادبوونی لێکەوتە ئەمنییەکان، ئیسرائیل پەنجەی تۆمەتبارکردنی خۆی ئاراستەی تاران دەکات، بەهۆی ڕێکخستنی هێرشەکانی حەماس. ڕەنگە هێرشەکان لەدایکبووی توڕەیی بن، بە تایبەتی لە ڕەفتاری چەند مانگەکی هاوپەیمانیی نەتەنیاهۆ، لەوانەش ئیستفزازی مزگەوتی ئەقسا، بەڵام ئێران و ئەو هێزانەی کە پشتیوانیان دەکات، ئامانجەکی ستراتیژیی درێژخایەنتریان هەیە، ئەویش پووچەڵکردنەوەی ئاساییکردنەوەی پەیوەندییەکانی نێوان سعوودیە و ئیسرائیلە،

هەنگاوێک کە ئەمریکا لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا چەسپاندوویەتی، بەڵام لە چاوی ئێراندا فەلەستینییەکان لە دوا سپۆنسەری کاریگەرییان بێبەش دەکات.

فەرمان محەمەد
ئیتاڵیا/ زانکۆی بۆڵۆنیا

شیعری (حەز)ی دڵکەش قادرم خوێندەوە.. لەتیف بەوار

ئەدیسۆن هەر وشەیەك بوو کردی بە دۆزەرەوەی ئەلیکتریك و رووناکی، کاتێك دایکی نامەی قوتابخانەی بۆ خوێندەوە کە لەبەر زیرەکی جێی نابێتەوەو نابێت چیتر بچێتەوە، لەکاتێکدا کە گەورە بوو دوای داهێنانەکەی راستی نامەکەی بۆ دەرکەوت کە لەبەر تەمەڵی بووە!.
کەواتە وشە زۆر کاریگەرو گرنگە بە سەر پرۆسەی داهێنان و گۆڕانکاری، وەک نموونەی ئەو مامۆستایەی لەناو قوتابییە منداڵەکاندا ئاوات بەوە دەخوازێت بە نموونە مێژووی کەسایەتییەکی گرنگ ببینێتەوە لە داهاتوودا بە تەرو تەسەلی و دروستی لە دووتوێی پەرتووکێکدا نووسرابێتەوە، بەئاگا لەوەی دوای دەیان ساڵ قوتابییەك لەوانە بەو کارە هەڵدەستێت و مامۆستاش وەفاتی کردووەو ئاگای لە بەرەنجامی ئەو وتەیە نییە کە جارێك لە جاران لە پۆلدا درکاندوویەتی.
دوا دەرکەوتنی فەرهاد پیرباڵ لە ڤیدیۆیەدایە کە لەناو حەشاماتێکدا کتێبە چاپکراوە تازەکەی دەکێشێت بە زەوی داو دەڵێت: دوازدە هەزار دیناری تێچووەو کەس بە هەشت هەزار لێم ناکڕێتەوە! لای هەندێك ئەمە مردنی مەعریفە دەگەیەنێت و لای هەندێکی تریش کۆمیدیای واقیعی کوردییە.
بێگومان لە هەر دەورو زەمانێکدا وشە کاریگەری خۆی هەر هەیە، بۆ نموونە من لە چاوخشاندنم بە باتەکانی رۆژی ٢٠/١٠/٢٠٢٣ی ماڵپەڕی دەنگەکان زۆر شادمان بووم کە دەقی ((حەز))ی دڵکەش قادرم خوێندەوە، وێڕای ئەوەی چەند رەهەندێکی لە خۆ گرتووە، نیشانەی ئەوەشە کە هێشتا هەست و وشەو جوانی گیانی تیا ماوەو بەیەکجاریی

ن□کراو□ت□ کا□ای دنیای س□رمای□داری و بزنس و ماهیی□تی خ□ی ل□ د□ست ن□داو□، ه□رچ□ند□ ک□م تا ز□ر دنیا ب□ر□و ج□هل و ن□خو□ندن□و□و نام□□ا□ی د□چ□ت، ب□□ام د□ک□ش ب□ ئ□و□ی هیچ موکاف□ئ□ی□کی ماددی چنگ بک□و□ت ل□ ما□پ□□ی (د□نگ□کان)دا ئ□و ه□و□□ی خ□ی خستو□ت□ ب□ر دیدی خو□ن□ران، ل□ لای□کی تریش□و□ د□ب□ت ئ□و□ بزانین ک□ ه□موو وش□ی□ك د□خو□ندر□ت□و□و س□نگ و ب□های خ□ی پ□ د□در□ت و ک□سان□کی ورد بین و ع□ودا□ی دنیای گیان و هون□رو ئیستاتیکا و ئ□فراندن ه□ر د□م□نن و هیچ وش□ی□ك ت□نا پ□□ت ب□س□ریاندا ک□ خو□ندن□و□ی ل□ د□ست بد□ن.

((ح□ز))
ت□ ئاواز□کی غ□مگینی ب□س□ر دوا ه□نسکم□و□
ه□نسکی من
ئاواز□ک□ ل□ میل□دی ب□فربارین□و□ ب□رب□ت□و□
ن□و دوا د□□ی شیعر□کی ش□رمن□و□
ش□رمنی ت□
دوا نیگای د□نگی ژیان□و□ی سل□مانیی و
تر□پکی ح□ز□کی ش□تان□
ئای یادی ب□خ□ر
من و ت□ خو□نی هو□یدا
ک□وت□ت□ س□ر نین□کی پ□نج□تووت□مان.
ح□وش□ی پشت□و□مان
ک□□ان□کی غ□مگین□ و د□مانبات□و□ س□ر خوان□کی ح□ز□کی ش□تان□
ش□تان□ و□ک توان□ ل□ تر□پکی چ□ژ ل□ نیو□ی ش□ودا.
سل□مانیی
د□ک□ش قادر

***بای□گرافی د□ق:**
گرنگی د□ق ل□ در□ژی و کورتیدا نی□، ب□□کو د□ک□ش ه□و□د□دات ل□ د□ق□کی کورتی ۱۳ د□□یدا ز□ر ر□ه□ندی جیاواز ک□بکات□و□، راست□ ل□ رووک□شدا سیمای قوتابخان□ی ر□مانسی پ□و□دیار□، ب□□ام ل□ ه□مان کاتدا د□توانین شتان□کی تری ل□ بفامین□و□، بگر□ خو□ندن□و□ی واقیعی شاعیریشی ت□دا ب□رج□ست□ د□ب□ت، چ و□ك تاک□کی تایب□ت یان و□ك تاک□کی گشتگیراو.
*
***کاکت□ر□کانی ناو د□ق:**

چوار بوونەوەر دەجوڵێن لەم دەقەدا، شاعیر ناچارمان دەکات وەرچرخانێك بکەین بەلایاندا و مانایان پێ ببەخشین، یان بەدوایاندا بچین، ئەوانیش هەر یەك لە:

١- من: خودی هۆنەر.

٢- تۆ: کەسی دوێندراو.

٣- هوەیدا. کەسایەتی خوێناوی ناو دەق.

٤: سلێمانی، گەشە دەکاتەوە دیارە گەشەش دوای سیس بوون دەت- ڕەهەندی جیۆ پۆلەتیکی.

*

***کەدی نەست(حەوشەی پشتەوەمان):**

یان دەتوانم بڵێم بەم دنیای تاکی کوردی، بە دەسەڵاتدارو بێدەسەلاتەوە، ڕەنگە بێدەسەڵات بیکاتە ڕێگای ئاودیوبون و گەشتن بە مەبەستەکانی ئەودیوی ژیانی ڕۆژانەو رووکەش، دەسەڵاتداریش بیکاتە پانتاییەك بۆ شتنەوەی پارەو ئەنجامدانی تاوانەکان. ئەم پنتە جێی زۆر رامان و لەسەر وەستانەو جێگەی خۆی لە ئیعرابدا گرتووە لە ژیانی هەر یەك لە ئەمەداو هەر یەك بە جۆرێک لە یادەوەری و نەستماندا ماناو وێنەیەك دەبەخشێت و زیاتر ڕۆچوونی دەلالەت لێرەدا بۆ خوێنەران جێ دەهێڵرێت، هەرچەندە لەم دەقەدا خەمەکانی تاکی مێینە بە شێوەیەکی گشتی بەرجەستە دەبن و خوێندنەوەیەکیشە بە باری سۆسیۆلۆژی و کەلتوورو جۆری بیرکردنەوەی تاکەکان و ژیانکردن لە واقیعی شاعیرداو بەربەستە کۆمەڵایەتییەکان.

*

*وێنەی شیعریی:

شاعیر توانیویەتی چەند وێنەیەك لە دنیای ئەندێشەدا دەربهێنێت و دەقەکەی پێ رووپۆش بکات، وەك ئەو کانزایانەی بۆ ئاوی زێڕ رووپۆش دەکرێن، بەچی نا، خۆ مەگەر ئەمە بە گرنگترین پێکهاتە شیعرییەکان دانانرێت؟

لەو وێنە پر ناسۆرە وردبینەوە کە شاعیر دەرگای شیعرەکەی پێ واڵا دەکات:

(تۆ ئاوازێکی غەمگینی بەسەر دوا هەنسکمەوە)

ئەگەر هەنسك بە تەنێك یان جەستەیەك لێك بدەینەوە کە خۆی لە خۆیدا بەرەنجامی گریانەو گریانیش نیشانەی ناسۆرو نەهامەتی و خەمگینییە، کە زۆربەی تاکی کوردو بەتایبەتی ڕەگەزی مێ لەگەڵ رووبەرربوونەوەی ویست و حەزەکانیان بە واقیع دوچاری دەبن، دیارە کە لیرەدا (ئەوە) کە دەبێتە ئەم ئاوازە خەمبارە بەسەر دوا هەنسکی شاعیرەوە، کە وێنەیەکی جوان و گونجاوە لە هەردوو رووی مەجازو واقیعەوە.

بەڵام بە پێچەوانەی وێنەکەی ناو دێڕە شیعری(دوا نیگای دەنگی

ژیان□و□ی سل□مانیی) □ت، ک□ لیر□دا ن□نگیی□ك ه□ی□ ل□ خولقاندنی ئ□م و□ن□ی□و گونجاندنی (نیگا ی د□نگ) پ□ک□و□، چونک□ د□نگ ل□ خ□یا□یشدا ج□ی ناب□ت□و□ ک□ بدر□ت□ پا□ نیگا و ب□رج□س□ی مانای□کی م□جازی بکات، لام وای□ ب□م ج□ر□ □واوتر د□بوو:
(دوا نیگای ژیان□و□ی سل□مانی)
*

***وش□سازیی:**

شاعیر ل□م ١٣ د□□□دا چ□ند زاراو□ی□کی دووبار□ کردوو□ت□و□ و□ك:
(ه□نسك، ش□رمن، ح□ز□کی ش□تان□، ب□□ام ئ□و□ی جیی باس□ ئایا ئ□م شیعر□ ک□ ب□ ش□و□□کی سروشتی ل□ ناخی دان□ر□ک□ی□و□ ه□□قو□یو□ ل□ ب□های شیعر□ک□ ک□م د□کات□و□؟ یان ج□ختکردن□و□ی شاعیر د□نو□ن□ت ل□س□ر ئ□و□ی ک□ خو□ن□ر زیاتر ل□یان رابمین□ت؟
و□□ای ئ□و□ی ل□ر□دا (د□ما نبات□و□ س□ر خوان□کی ح□ز□کی ش□تان□)ب□ر ه□□□ی□کی □□زمانی د□ک□وین، ک□ د□بوو ب□س ح□ز/ پاشگری (□کی)ببوای□ چونک□ (خوان□کی)شی ه□ر د□گ□□□ت□و□ س□ر ح□ز□ک□، ک□واتا د□بوو ئاوهای ل□بهاتای□:
(د□ما نبات□و□ س□ر خوانی ح□ز□کی ش□تان□).
*

خا□ب□ندی و □□نووس:

و□ك چ□ن ل□ تاقیکردن□و□ ر□سمیی□کانی خو□ندنگاو زانک□کاندا ١٠%ی نمر□ ل□س□ر خا□ب□ندی و □□نووس داد□نر□ت، ه□روا ل□ شیعردا ئاسانکاری ب□ خو□ن□ر د□کات ل□ ت□گ□شتنی ماناو ن□رمی ب□ زنجیر□ب□ستی ک□پل□کان د□دات.
ب□ نموون□ ئ□م د□□□(ئاواز□ک□ ل□ میل□دی ب□فربارین□و□ ب□رب□ت□و□) پ□یو□ست□ ب□ د□□ی دوای خ□ی(ن□و دوا د□□ی شیعر□کی ش□رمن□و□)ب□ی□ داش□ك دوای وش□ی ش□رمن□و□- ببوای□ باشترو ر□وانتر د□بوو ل□ رووی (ب□یان)ـ□و□.
پ□ل□پ□لکردنی شاعیرو پ□داچوون□و□ی د□ق دوای ی□ک□م ر□شنووس ک□ش□ی□ک□ ز□ر شاعیر پ□و□ی گیرد□ی□، ئ□م د□□□ش (ش□تان□ و□ک توان□ ل□ تر□پکی چ□ژ ل□ نیو□ی ش□ودا) ز□حم□ت لای خو□ن□ر د□ساز□ن□ت تا ل□ه□□□ □□نووسی□ک□ ت□بگات و وش□ی (توان□) راست بکات□و□ و بیکات ب□ (توان□و□)، جگ□ ل□م□ش دانانی خا□ پ□ش ئ□م دوو رست□ی□ ب□ ک□ش□ی ت□کنیکی ک□پی و پ□ست د□گ□□م□و□و ه□□□ی شاعیر ن□ب□ت:
ک□وت□ت□ س□ر نین□کی پ□نج□تووت□مان.

.ش□تان□ و□ک توان□ ل□ تر□پکی چ□ژ ل□ نیو□ی ش□ودا
*

دواپ□یام:
هیوای س□رک□وتن و ب□رد□وام بوون ب□ شاعیر د□خوازم و د□توانم ب□□م ه□موو ک□شش و کار□کیش مادد□ی ل□ پشت□و□ نیی□ و□ك ه□ند□ك ک□سی چاوچن□ك دنیا ه□ر ل□و س□نگ□ی□و□ د□بینن، ب□□کو ئ□م گ□ردوون□ ز□ر ل□و□ ب□رفراوانتر□ ل□ ب□رژ□و□ندی ئابووریدا ل□ تیغ و چواچ□و□ی بد□ین، ل□کات□کدا ک□سان□ك توشی ه□□دیرو تاوان بوون ب□ ه□ی پار□و□ ل□ ژیانداو ن□ر□نیان□ بیر د□ک□ن□و□و د□جو□□ن، ب□□ام ل□ لای□کی تر□و□ نموون□ی پرشنگداری و□ك شاعیر ه□ن ک□ بای□خی دنیای گیان و ئ□د□ب و ه□ست و ن□ست و د□رب□ین و وش□ لایان ه□ر داین□م□ی□ک□ ک□ د□یانجو□□ن□ت ل□ ژیانداو بید□نگ د□ش دانامینن ب□رانب□ر س□ختیی□کان و ل□ دوتو□ی وش□و زاراو□کاندا خ□یان د□د□زن□و□ و ه□و□ی داه□نان د□د□ن، ئ□مش ج□ر□ک□ ل□ ه□شیارییو م□عریف□ت و ر□شنبیریی، ک□ س□رقا□ بوونی تاک□کان دووریان د□خات□و□ ل□ ب□شبوون و بوون□ سووت□م□نی ج□هل و در□ژ□پ□د□ری ق□یران□ ج□راوج□ر□کان ک□ واد□زانین ه□ر ک□سانی ن□و د□س□□ات ل□ی ب□رپرسیار□، ب□□ام ل□ راستیدا م□نج□□ س□رقاپی خ□ی د□د□زیت□و□، هیچ میلل□ت□کی ه□شیاریش بوونی نیی□ ف□رمان□□ای گ□ل□ر بیبات ب□□یو□.

س□رگ□ردان.. شیعر: ایرج جنتی عطایی.. و□رگ□□انی: پشک□ ناکام

ل□ ئازاری □□گا ، ش□ک□تی
گ□یشتن و ن□گ□یشتن
ه□□ک□شان و ه□□ن□ک□شانی
ئاخ□ک ب□ گ□یشتن
غ□می س□رگ□ردانیم
□استگ□یان□ ب□ ت□م ووت
ناو□ک ک□ ” نه□نی ش□و ” م بوو
عاشقان□ ب□ ت□م ووت
گ□ر ئازار□ک ل□ ج□ست□ما بوو
گ□ر ” پ□ ” ی□کانم س□ بوون
ه□ر زوو ب□ ت□م ووت

گ□ر د□ردم د□رین بوو
منی س□رگ□ردانی ساکار
ت□م ب□ □استگ□ زانی
ئ□م□ ب□م شکست بوو
ل□گ□□ ئ□و□شا
ت□م ب□ عاشق زانی

ب□ در□ژایی □□گا
ک□ ئاس□ ب□رامب□رم بوو
ح□ماسی ت□ ، ووز□ی □□گ□ی من
ناوی ت□ ، "هاوس□ف□ر"م بوو
منی د□ شووش□ ل□ه□ر شو□ن□
ک□ شکانن بوو ، شک□ستم خوارد
ل□ ژ□ر ک□□□ شاخی غ□م
ه□ر دانیشتن بوو ک□ دانیشتم
لاوازیی و ب□ پ□ □□شتن
ع□شقی ت□ی برد ل□ یادم
هاواری ت□م کرد و دووبار□
بووم ب□ خو□نی ناو د□ماری □□گا

س□ر□□ای ه□□اوی ش□ ی “با”
ل□ د□شتایی ناو□□استی هاوینا
قامچی□کانی د□ست□□ژ
ل□ چل□ی زستانا
ن□یانتوانی ، ن□یانتوانی
"کین□"م ل□ بس□نن
ل□ منی ش□ک□ت بووی ش□ک□ت
ح□ماسی □□شتنم ل□ بس□نن

ئ□ستا ک□گ□یشتووم□ت□ ئ□ر□
پ□□ ل□ چیر□ک ب□ ووتن
پ□ ل□ نیازی ت□
ب□ ئاخ ه□□ک□شان و گو□ گرتن
ت□ ب□ خودی خ□م غ□ریبی
ب□ جیا ل□ غ□مم ئ□تبینم
خ□م پ□ ل□ گ□رانی
ت□ ب□ د□نگ ئ□بینم

ک□ د□نگتی یا ب□ مانگ
ک□ مانگی ل□ر□و□ برد ؟
ک□ ناوی ت□ی یا ب□ خ□ر
ک□ خ□ری یا ب□ ه□ور؟
ل□م گ□□□ ب□ خ□م بم
هاود□نگی گ□رانیی□ک ب□
ل□ گ□□” زنجیر”ی ئ□مش□وا
هاود□نگ ب□
و
□زگار ب□ ….

راپ□□ینی ج□ماو□ری ل□ ئ□ران و براو□ی ستراتژیکی!.. ع□بدول□□حمان گ□ورکی

چاوخشان□ک ب□س□ر سا□□ک راپ□□ینی ج□ماو□ری ل□ دژ ب□ دیکتات□ریی□ت ل□ ئ□ران!
ع□بدول□□حمان گ□ورکی، نووس□ر و شر□ڤ□کاری سیاسی

ل□ سا□ی ١٩٧٩ ک□ دیکتات□ریی□تی ح□م□□زاشای پ□هل□وی ل□ لای□ن خ□□کی ئ□ران□و□ رووخ□نرا، ئ□ست□م بوو وابزانین ک□ پاشماو□کانی ئ□م د□س□□ات□ جار□کیتر ل□ دژی خ□□کی ئ□ران ب□ن□و□ گ□□□پان□ک□ و لای□نگری بک□ن ل□ د□س□□اتی دیکتات□ریی□تی م□زه□بی. ب□□ام ب□داخ□و□ ل□م راپ□□ین□ی ئ□ستادا ئ□و□ رووبدا و ژ□هری خ□یان □ژاند□ ناو راپ□□ین. ه□ی ئ□م کار□ چ بوو؟
لای هیچ ک□س□ک شاراو□ نیی□ ک□ پاشماو□کانی د□س□□اتی دیکتات□ری شا ب□ ملیار□ها د□لار ل□ مو□ک و ما□ی خ□□کی ئ□رانیان دزی و چوون□ و□□اتانی ر□ژئاوا و ل□ پ□نج د□ی□ی رابردوودا ب□و داراییی□ دزراوان□ی خ□□کی ئ□ران بوو ک□وتن□و□ س□ر پ□!
نا با د□س□□اتی پاشای□تی و نا ب□ د□س□□اتی م□زه□بی!
ه□رو□ک ل□ سا□انی دواتر و تا ئ□م□□ش ب□ روونی بینراو□ ک□

دەسەڵاتی دیکتاتۆرییەتی ئایینی، لەسەر هێڵی میراتی دیکتاتۆرییەتی حەمەڕەزاشای پەهلەوی پێکهاتووە و موڵک و ماڵی خەڵکیان تاڵان و بە سەدان هەزار کەسیان بێ ماڵ و حاڵ و ژمارەکی زۆریشیان کوشتار کردووە. کارنامەی ٤٤ ساڵەی رابردووی دەسەڵاتی ئایینی بەڵگەنامەی حاشا هەڵنەگری ئەو راستییەیە کە هەر دوو دیکتاتۆرییەتی شا و دیکتاتۆرییەتی ئاخوندی تەواوکەری یەکتر و دوو دیوی دراوی سیستەمی دیکتاتۆرین و هۆکارێکی هاوبەش و دانەبڕاویان لە دوژمنایەتیکردنی گەلدا هەیە لە ئێراندا. هەر بۆیە دەبینین لە کات و ساتە دژوار و مێژووییەکاندا، بە پشتیوانیکردنی هەندێک کەس و کۆمەڵەی کۆلۆنیالیستی، دەبنە یارمەتیدەری یەکتر بۆ ئەوەی رێگە نەدەن گەل بگات بەو ئاوات و خواستەی لە مێژینەی هەیەتی!
ئەوەی لە ئاستی نێودەوڵەتی و ناوچەیی کەدەنگی لەسەرە، “نەگەڕانەوەی چەرخی زەمەن” و “شۆڕشی نوێی دێموکراتیکی خەڵکی ئێرانە” بە تایبەتی لە دوای راپەڕینی ئەمجارەدا. هەر لەبەر ئەم هۆکارەیە کە خەڵکی ئێران بوێرانە دروشمی “نا با دەسەڵاتی پاشایەتی و نا بە دەسەڵاتی مەزهەبی” یان پێکەوە بەرز کردەوە.

رابردوویەکی راست و درووست!
خەڵکی ئێران هەرگیز لە رووخاندنی دەسەڵاتی دیکتاتۆریی حەمەڕەزاشا پەشیمان نەبوونەتەوە. ئەوان هەمیشە لە “شۆڕش”دا بوون بە ئێستایشەوە بە رووخاندنی دیکتاتۆرییەت لە ئێران و سەرەڕای سەرکوت و کوشتار، کۆڵیان نەداوە و دەستبەرداریش نابن. ئەمەیش پرۆسەیەکی یاسایی و سروشتیی بزووتنەوەی گەلانە لە پێناو گەیشتن بە سەرکەوتن لە بەرانبەر دەسەڵاتە دیکتاتۆرەکاندا. بەڕێز مەسعوود رەجەوی لەو بارەوە دەڵێ: “راپەڕین و راپەڕینی زیاتر و هاوکات بەرەنگاربوونەوە، واتا ئاگردان و هەنگاونان و دواجار رووخاندنی دەسەڵات”. ئەمە سروشت و نەخشەڕێگا و دواچارەنووسی ئەو خەبات و شۆڕشەیە کە لە ٤٢ ساڵ لەمەوبەرەوە سەری هەڵداوە و بە زۆرێک ئاگرە سوورەدا تێپەڕیوە. ئەو شۆڕشەی کە بە رووباری بە خرۆشی خوێنی شەهیدانیەوە، بەردەوامە، شکێنەرە، سووتێنەرە، سەر هەڵدەدات و دەپشکوێت لە هەموو شوێنێکدا. ئەمەیە رێگای سەرکەوتن”.

رۆڵی ژنان لە راپەڕیندا!
یەکێک لە لایەنە جیاکەرەوەکانی راپەڕینی ئەمجارە لە بەراورد لەگەڵ راپەڕینەکانی پێشوو، رۆڵی “ژنان”ە لە گۆڕەپانی سیاسی و بەرەنگاربوونەوەی دیکتاتۆرییەتدا. راستییەک کە موقاومەتی ئێران لە ساڵی ١٩٨٩ەوە بە دیاریکراوی “کەشف”ی کردووە و خستوویەتیە

بواری جێبەجێکردنەوە و ئەستایش لە ریزی خەبات و بەرخۆداندا کاری پێدەکات وەک گۆڕانکارییەکی گەورە لە ریزەکانی موقاومەتدا. لەم پەیوەندییەدا بەڕێز رەجەوی دەڵێت: "لە راپەڕینی ساڵی رابردوودا پێگەی ژنان بە تێکشکانی ئاستەنگەکانی فیۆدالی-ئاخوندی بەرەو ئەوە دەچێت کە خوێندنەوە و لێکدانەوەی چینایەتی و روانگەی چەوسێنەرانە تێپەرێنێت و پێگەی راستەقینە و پێویستی خۆی بگرێتەوە". موقاومەتی ئێران بە پێچەوانەی تێڕوانینە شکڵی و کاڵاییەکان بە پێگەی ژنان، پێوەری شیاو و شایستەی ژنانی لە گۆڕەپانی پراکتیکی کۆمەڵایەتی و لە بەرەنگاربوونەوەی دیکتاتۆرییەتدا دۆزیوەتەوە.
پێگە و بایەخی هەر کەس و بزووتنەوەیەک لە بەرەنگاربوونەوەی دیکتاتۆرییەتدا، بەقەدەر ئەو نرخەیە کە لەم رێگایەدا پێشکەشی دەکات. بەڕێز مەسعوود رەجەوی لە پەیامی ئەمدواییەیدا وتی: "بۆ ئەم، پێوەر، خەبات و خۆڕاگرییە لە بەرامبەر ستەمکاری و کۆلۆنیالیزم و کۆنەپەرستیدا. دژ بە دیکتاتۆرییەت و دژ بە وابەستەیی و دژ بە چەوساندنەوە". کەوایە ئەڵتەرناتیقی راستەقینەیش، هەڵقوڵاوی خەبات و بەرخۆدانە لە بەرانبەر دیکتاتورییەتدا کە پێی لە ناو شەقام و دڵی لە ناو خەڵکی ئێراندایە. سەردەمی وتەی زارەکی و دووبارەبوونەوەی پێتاپێتای دیکتاتۆرییەت و وابەستەیی لە ئێران بەسەر چووە و لەگەڵ سروشتی ئازادی و سەربەخۆییدا ناکۆکە و لە کۆمەڵگای ئێراندا هیچ کڕیارێکی نییە. لە راپەڕینی ئەمدواییەی خەڵکی ئێراندا جارێکیتر سەلمێندرا کە پڕوپاگەندەکارانی دیکتاتۆرییەت و وابەستەیی لە ئێران، بە ئابڕووترین لەوەی بە دروشمی رەنگاوڕەنگ و بریقەدار بە شتێک بگەن!
بە وتەی رێبەری شۆڕشی نوێی خەڵکی ئێران، ئەڵتەرناتیق وەک بینایەک وایە کە پێویستی بە خشت و کەرەستەی خۆیەتی و یاسامەندی خۆی هەیە. بە تەپ و تۆزکردن و ئیدیعاکردن دروست ناکرێت. قسەی روون لەم پەیوەندییەدا ئەوەیە کە سیستەمی دیکتاتۆرییەت لە ئێران خۆی لە خۆیدا ناکەوێت. بەرەنگاربوونەوەی دیکتاتۆرییەت و درووستکردنی ئەڵتەرناتیق، پێویستی بە تێچوو و رێکخستن و هێز هەیە. رژێمی دیکتاتۆری لە ئێران بە چاوبڕین لە لایەنانیتر ناڕووخێنرێت. دەبێت قۆڵی لێ هەڵکەیت و سینگت بکەیتە قەڵغان بۆی. باجەکەی بدەیت و خۆتی بۆ ماندوو بکەیت و هەوڵی بۆ بدەیت!

توندوتیژی یان رق و قینی پیرۆزی گەل!
ئەزموون سەلماندوویەتی ئەوانەی داوا لە خەڵکی ئێران دەکەن کە خۆیان لە توندوتیژی دوور رابگرن و رق و قینی پیرۆزی گەل بەرامبەر بە دەسەڵاتی دیکتاتۆری بە"توندوتیژی" ناو دەبەن، هەر ئەوانەن کە

دوورن لە "شۆڕش" و "خەڵک" و بەم قسانە دەیانەوێت پێناسە و سروشتی خۆیان بشارنەوە. خەڵکی ئێران باش لەوە بیریانە کە "چۆن و بەچی" خومەینی دژایەتیی خەباتی چەکدارانەی کرد لە دژی دەسەڵاتی دیکتاتۆریەت شا و، لە ژێر دروشمی "هەموومان پێکەوە" ڕێبەرایەتیی شۆڕشی بە تاڵان برد و دەسەڵاتێکی دیکتاتۆریەتی دڕندەتری بەسەر خەڵکی ئێراندا سەپاند.

ستراتیژی راست و دروست و پراکتیکی!

وەک چۆن بەرەنگاربوونەوەی سیستەمێکی دیکتاتۆری زانستە، ستراتیژی بەرەنگاربوونەوەی دیکتاتۆریش بابەتێکە بە "کەشف کردن" و دەزینەوە. سەرکەوتن بەسەر دیکتاتۆریەت کاتێک مەیسەر دەبێت کە بەپێی ئەم پرەنسیپە بێت. ستراتیژیی (شانەکانی شۆڕش) لەو پرەنسیپەوە وەرگیراوە. ئەگەر رووخاندنی دیکتاتۆریەت و دامەزراندنی دیموکراتیەت "بژاردەیەکی مومکین"ە، ئەوا بە دڵنیاییەوە لەسەر بنەمای ئەم "کەشفکردن"ەیە!
لە ژێر ڕۆشنایی ئەم کەشفکردنەدایە کە "خەباتی چەکدارانە و شۆڕشگێڕانە" لە دژی دیکتاتۆریەت لە ئێران، پێویستە و دەبێت بە ئەرێنی وەڵام بدرێتەوە. چونکە سروشتی "چەکدارانە" و "شۆڕشگێڕانە"کەی، لەلایەن دیکتاتۆریەتەوە بەسەر خەڵکی ئێراندا سەپێنراوە و هەر کەسێک و بزووتنەوەیەک دەیەوێت بە گەل و نیشتمان لێبدات، پێویستە بە کردەوە کاری بۆ بکات و لە تانە و لۆمەی سازشکاران نەترسێت و سڵ نەکاتەوە. هەر کەمتەرخەمی و دواکەوتنێک لەم تێگەیشتن و کەشفکردن و کارکردنەدا، بە سوودی دیکتاتۆریەتە!
خەڵکی ئێران ئەم راستییەیان بە ئەزموون کردووە. هەربۆیە لە سەر شەقامی خەبات و شۆڕشدان و لە شێوەی (شانەکانی شۆڕش)دا بەرامبەر بە دیکتاتۆریەت وەستاون. "بەستنەوەی سیاسەت بە شەڕافەت"یش بەرهەمی راستەوخۆی ئەم تێڕوانینەیە کە لە مێژوودا (نەمری) و (ئایندە) بە خۆی تۆمار دەکات.
کەوایە براوەی ستراتیژیی راپەڕین لە دژی دیکتاتۆریەت لە ئێران، (موقاومەتی ئێران)ە، کە تیایدا هەم ژنان ڕۆڵی سەرەکییانە هەیە و هەمیش لەسەر بنەمای ستراتیژێکی دروست دامەزراوە کە ڕەگ و ریشەی لە ناوخۆی ئێران داکوتیوە و توانیویەتی هەر لە سەرەتاوە خۆی لەگەڵ راستییەکان ڕێک بخات.

کۆتایی

میمی پاشگر و منی پیاو.. نا□□ ح□س□ن

١
من نام□و□ت
□وخسار و ج□ست□م بگ□□م و
خ□م بک□م ب□ ژن
ب□□ام ح□زد□ک□م
منی پیاو
ب□ خ□یا□ و م□شکی ژن
بیربک□م□و□ و شیعر بنووسم
ب□ چاو□کانی ژن ب□وانم و
ب□ ه□ست□کانی ژنیش خ□ون ببینم
٢
کات□ک
ل□س□ر س□ک□ی□کی ب□ند□و□
ب□ د□نگ□کی ن□رین□ی گ□□و□
ل□ن□و گوتار□کانم دا د□□□م
(ژن□ک□م ، ئ□ت□مب□ل□ک□م ، خانوو□ک□م ، د□مانچ□ک□م ،
قاس□ک□م ، سامان□ک□م
کورسیی□ک□م ، تاج□ک□م ، د□س□□ات□ک□م …. . !)
منی پیاو
خ□م و□ک ک□یل□ی□ک د□ت□ ب□رچاو
ک□یل□ی کا□ا و ک□یل□ی ز□وی و
ک□یل□ی شتوم□ک□ ب□ گیان□کان
ب□ی□ □قم ل□ میمی پاشگر و
ل□ ه□موو میم□کانیتر د□ ب□ت□و□
٣
کات□کیش
ئ□م ه□موو ج□نگ و خو□ن و
کوشتن و مردن و
تاریکی و ت□نو□تی و

برسیی□تی و ک□چکردن□ د□بینم
منی پیاو
خ□م و□ک د□ند□ی□ک د□ت□ ب□رچاو
ب□ی□ □قم ل□ پیاوبوونی خ□م د□ب□ت□و□
٤
ش□رم□زارم
ک□ ن□متوانی و□ک مر□ق
عاشقان□ بژیم و
ل□گ□□ کو□ و کچ□ د□ پ□ ئوم□د□کان
د□ست بخ□ین□ ناو د□ستی ی□کتری و
ب□د□وری م□شخ□□ی ئاگر□کی گ□ش
س□ما داب□ستین و
گ□رانیی□کانی موحیب□ت و
سروود□کانی ئازادی و
ب□ست□کانی خ□ش□ویستی ب□□ین□و□
٥
چاو ب□ر□وژ□رم
ک□ ن□متوانی و□ک مر□ق بژیم
ب□ ه□وراز□کانی جوانی ه□□گ□ر□م و
ه□ر ل□شو□ن خ□م
ل□ن□و
گ□م□ شینک□ پ□ ق□وز□کانی ناشیرینی مام□و□
ب□ی□ د□م□و□ت
منی پیاو
ل□ن□و کیشو□ری میمی پاشگر و
ل□ن□و نیشتیمانی پیاو□تی خ□م ب□□م□ د□ر□و□ !

ئ□کت□ب□ری

٢٠٢٣

بب□خش□، من ب□ س□ر□كت نازانم..
شيعرى/ ن□وزاد ب□ندى

ل□ شار□كايت ،
كار□باى تيا نيي□ و
ل□ ه□موو ج□ي□كيش زياتر ،
خ□□كى ب□ كار□با ئ□مرن..
ش□قام□كى ت□دا نيي□ ل□ س□د لاو□
ب□ ب□□ى پشتى ن□شكاب□ و
ل□ ه□موو ج□ي□كيش زياتر
خ□□كى ئ□ت□مبيل ل□ ئ□خو□ن ..
ت□يش ه□ر □□ژ□ى ،
ب□ ك□تن□كى تاز□و□ د□رد□ك□ويت و ..
ئ□يشت□و□ پ□ت ب□□م س□ر□ك ؟
ك□ى ل□ پ□ستى س□ر□كاي□تيى ت□ر ئ□خ□ى ؟
ئ□م□ د□م□ك□ ل□ پ□ستى
هاوو□اتيبوون ت□ر بووين و ..
□□حم□ت ئ□ن□رين ب□ ئ□و□ى
ك□ زوو س□رى خ□ى
ه□□گرت و □□ى ..
ك□ى ل□ چاك□ت و ب□ينباخ
پ□ست ئ□بيت و
ل□ تى ش□رت□كا ، ن□ف□س□
ب□ ه□ردوو بن با□ت ئ□د□ى ؟
ب□ غ□بغ□ب□ى سوور ه□□گ□□او
ب□ ه□ردوو بن□انت ئ□د□ى ؟
ئ□م□ د□م□ك□ چاك□ت و
ب□ينباخمان س□د جار ب□ ن□فر□ت كردوو□ ..
ئ□م□ د□م□ك□ ه□ر ك□س□ ب□م هاوين□ ،
ل□ قات و ب□ينباخاي□ ،
ل□لامان و□كو دارتوو□
ل□لامان و□كو مردوو□ ..
* * *
ب□زار ن□بووى
ل□ د□رك□وتنى □□ژان□ت

لەسەر شاشەی ڕۆژنامە و
لاپەڕەی تی ڤی ؟
بێزار نەبووی لە هەڵەی گەورەی سیاسی و ..
ڕێزمانی و ..
هەڵوەراندنی
پەڕ و باڵ و
موچە و ماڵ و
وەزع و حاڵی هاووڵاتیی ؟
بێزار نەبووی لە هەزار جار
کوشتن و
دیسان کوشتن و
کوشتن و دیسان کوشتنەوەی
مێگەلە بەجگە لە لاتیی
نەیدیوە ساڵێکی هاتیی ؟
بێزار نەبووی ،
لە ملیۆنەها کۆمێنتی پڕ لە جنێو ؟
لە هەزارەها پەتپەتەن ..
لە هەزارەها خەتخەتەن ؟

* * *

بێزار نابن ..
سەد ساڵی تر ، بێزار نابن ..
نە لە زێرابی نەوت و غاز ..
نە بە دەنم خاک فڕاندن ..
نە لە لاسایی دیکتاتۆرەکانی مێژوو ..
کە ووشک بوونەوە و با بردنی وەکو مێروو ،
هیچ فێر نابن …
بێزار نابن ..
هەزار ساڵی تر هەڵمژن ،
داهاتووی میللەتێکی خێر نەدیو ..
بیکوژن □□□□ی گەلێکی
لەوەتەی هەیە دەتەزیو ..
بێزار نابن ،
ملیۆنە ساڵی تریش ،
لە تێکدانی گوزەران و
ئەدەب و هونەر و جوانی ..

ت□رنابن و ..ب□زارنابن ..ل□ و□رانكردنی ئاو□دانیی ..
ت□ر نابن و ب□زار نابن ،
ل□ س□رھ□□گرتنی س□دان ھ□زار گ□نجی خ□مبار و د□شكاو ..
ل□ خنكانی س□د□ھایان ..
له خ□ كوشتنی س□دان لاو ..
* * *

ب□□ام ئ□م□ ز□ر ب□زار بووین ..
ب□زار بووین ل□ زاراو□كانی د□س□□ات ..د□ست□ ..ئ□نجوم□ن
..ك□مپانیا .. حیزب .. تاو□ری چ□□ و ھ□□ ..
شان□ ..خان□ .. بزووتن□و□ ..
□□كخ□ر ..□اب□ر ..
ب□زار بووین ل□ ناو□كانی حوكم□ت ..كابین□ .. بودج□ .. سروود
..پ□□ژ□ ..
ھ□وا□ی ق□□ی ب□ پ□ل□ ..
ل□ ناوی س□ر□ک ..
ل□ پ□شگری ف□خام□ت ..
ل□ پاشگری خوا بیھ□□□ ..
ل□ كادر و .. ل□ ئ□ندام و ..
چالاكوان و پ□رل□مانتار ..
ل□ ك□نا□ و ب□ژ□ر و □اگ□یاندن ..
ل□ گومرک و ل□ ن□وت..ل□ غاز ..
ل□ ووش□ی خا□ی سنووریی ..
س□ركردای□تی.. ل□ و□زیر ..
ل□ ھ□□بژاردن ..
ل□ دروشمی بریق□دار ..
ب□زاربووین و ئ□□ش□ین□و□ ،
ب□ بینینی لاندكر□ز□ر ..
ق□لا ..ل□گزس ..
تاو□ر ..م□□ .. ملی□نان د□لار ..
ل□ ش□□ی پارتی و ی□ك□تی
ل□ ش□□ی س□فی و س□ل□فی ..
ل□ ش□□□ با□ ..
ب□زار بووین ل□ ھ□موو شت□ ..
ھ□مووی ھ□□گرن ب□خ□تان ..
ب□□ام توخوا ك□ی ت□ر ئ□بن ؟
چ سا□□ ئینت□لا ئ□ك□ن ؟

ک□ی ئ□□□ن□ ه□وای خ□تان و □ا ئ□ک□ن ؟
ب□□ام
ه□رچی س□رو□تی دنیای□ ،
هی ئ□و□ ب□ ،
ن□ ت□ر ئ□بن
ن□ ب□ س□ر□کتان ئ□زانین ..
گ□ر □□ژان□ پ□نجا نووس□ریش تیر□ر ک□ن ..
ش□ق ل□ س□ری خو□ندکار ه□□د□ن ..
مام□ستا بک□ن ب□ فتب□□ ..
ه□ر ب□ س□ر□کتان نازانین ..
ه□رچی ئ□□ماسی دنیای□ ،
ب□ گ□ردنی م□ین□کانتان□و□ ب□،
ک□سمان پ□یان نا□□ین خاتوون ..
ه□رچی سوپای دنیا ه□ی□ ،
ل□ چوار د□ورتان ئ□شکگر بن ،
ش□و□ ب□ ئارامیی نانوون ..
چونک□ ئ□زانن ..
چاک ئ□زانن ،
ن□ک ه□ر میلل□ت ،
در□خت و ب□ردیش
ب□زار بوون ..
ناچارم دیسان پرسیار ک□م ،
ک□ی ب□زار ئ□بن ،
ل□ س□فت□ د□لاری دزراو
ل□ □شتنی خو□نی دیل ..
دزینی موچ□ی ف□رمانب□ر ..
□اگرتنی □□و□□و□ی ئ□د□ب و هون□ر ..
فر□شتنی □□وشت و دین ..
خاک ..
هیوا ..
ئاوات ..
زانست ..
ئا□ا ..
کورد ..
□□زمان ..
ش□ر□ف ..
ک□رام□ت ..